



R&S - RESEARCH STUDIES ANATOLIA JOURNAL

<https://dergipark.org.tr/rs>

Vol:6 Issue:4; pp:452-472



TÜRKİYE'DE GİG EKONOMİSİNİN İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİSİ: İŞİN OLSUN ÖRNEĞİ

The Impact of the Gig Economy on the Labor Market in Turkey: The Case of Isin Olsun

Hatip YURGİDEN

Bağımsız Araştırmacı, hyurgiden@hotmail.com Diyarbakır / Türkiye
<http://orcid.org/0000-0001-8201-1050>

Doi: <https://doi.org/10.33723/rs.1349429>

Yurgiden, H. (2023). "Türkiye'de gig ekonomisinin işgücü piyasasına etkisi: İşin olsun örneği". R&S- Research Studies Anatolia Journal, 6(4). 452-472.

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi/ Arrived Date: 24.08.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 19.09.2023

Yayınlanma Tarihi / Published Date: 20.10.2023

ÖZ

Dünya üzerinde birçok alanın dijitalleşmesi, teknolojik yenilikler ve internetin hızlı gelişmesi insanların yaşam ve çalışma şekillerinde köklü değişiklikler yaratmıştır. Dünyanın küresel bir boyuttan dijital bir boyuta geçmesi, insanların yer ve zaman ayırt etmeden kolay bir şekilde istediği bilgilere ulaşma fırsatı tanımıştır. Dahası 2008 yılında yaşanan Avrupa Borç Krizi ve ardından dünya geneline hızlıca yayılan Covid-19 pandemisi, insanların evlerinde kalarak işlerini yürütebileceği düşüncesini gün yüzüne çıkarmıştır. Uzaktan çalışma fikri insanlara cazip gelerek firmaların ya da hükümetlerin bu alanda hızlı bir şekilde çalışmalar yapmasını zorunlu hale getirmiştir. Böylece bu çalışmayla Türkiye’de büyümeye başlayan gig ekonomisinin işgücü piyasasına etkisi incelenmeye başlamıştır. Bu kapsamda örneklem olarak Türkiye’nin en büyük online işe alım platformu olan Kariyer.net’in mavi yaka istihdamına katkı sağlamayı amaçlayan konum bazlı platformu “İşin Olsun” uygulaması seçilmiştir. Çalışma sonucunda, İşin Olsun’un Türkiye’de 78 binden fazla tam, yarı ya da esnek zamanlı (parça başı) iş ilanı ile 10 milyona yakın iş arayan kişiyi karşılaştırarak gig ekonomisine katkı sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca, uygulamanın benzersiz özellikleri sayesinde geçici işlerde daha fazla işe almayı açık hale getirebileceği ve istihdamı arttırabileceği tahmin edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Gig Ekonomisi, İstihdam, Gig Çalışanı, Covid-19.

ABSTRACT

The digitalization of many areas in the world, technological innovations and the rapid development of the internet have created radical changes in the way people live and work. The world's transition from a global dimension to a digital dimension has given people the opportunity to access the information they want easily, regardless of place and time. Moreover, the European Debt Crisis in 2008 and the Covid-19 pandemic, which spread rapidly throughout the world, brought to light the idea that people can run their business by staying at home. The idea of working remotely has been attractive to people and has made it mandatory for companies

R&S

or governments to work quickly in this area. Thus, with this study, the effect of the gig economy, which started to grow in Turkey, on the labor market began to be examined. In this context, the location-based platform “Isin Olsun” of Kariyer.net, Turkey’s largest online recruitment platform, which aims to contribute to blue collar employment, was chosen as a sample. As a result of the study, it is thought that Isin Olsun contributes to the gig economy by comparing more than 78 thousand full, part or flexible time (piecework) job postings with nearly 10 million job seekers in Turkey. It is also estimated that the application can open more hiring and increase employment in temporary jobs thanks to its unique features.

Keywords: Gig economy, Employment, Gig worker, Covid-19.

GİRİŞ

Sanayi devrimiyle endüstrileşmeye başlayan dünya gittikçe küreselleşmiştir. Küreselleşme sürecindeki dünya, dijitalleşmenin yaşanmasıyla beraber daha fazla etkilenecek ülkelerin, şirketlerin, toplumların dijital dönüşümünü hızlandırmıştır. Dijital dönüşüm olgusu, kamu kurumlarında yapılan bürokratik işlemlerin hızını artırırken kırtasiye giderlerinin azaltması, gibi kamu yararı sağlamaktadır. Aynı şekilde özel sektördeki firmaların hızlı bir şekilde kar marjlarının artmasını ya da çalışanların işyerlerinde verimliliğinin izlenebilir olmasını gerçekleştirmektedir.

Dijital dönüşüm birçok yeni iş fırsatı yaratarak çalışmak isteyenlere alternatif yollar sunmaktadır. İnsanlar teknolojik gelişmelerinin getirdiği yenilikler sayesinde farklı alanlarda ve farklı çalışma türlerindeki işlerde faaliyet yürütebilmektedir. Özellikle 2008 yılında yaşanan Avrupa Borç Krizi gibi ekonomik krizler ya da Covid-19 pandemisi gibi küresel salgınlar insanların çalıştığı iş türlerinde farklılaşmasına neden olmuştur. Dolayısıyla daha esnek ya da geçici işlerde çalışmak isteyen kişilerin kısa süreli ya da anlık olarak iş vermek isteyenlerin dijital platformlar aracılığıyla bağlantı kurmasını sağlayan gig ekonomisi doğmuştur.

Gig ekonomisi, dijital olarak aracılık edilen işgücü pazarlarının veya işgücü platformlarının oluşturulması yoluyla belirli standart dışı istihdam biçimlerinin büyümesine katkıda bulunmuştur (Johnston ve Kazlauskas, 2018: 3). İstihdamın büyümesi, çalışanların daha kolay iş sahibi olmalarının önünü açarak ülkelerin kalkınma düzeylerinde farklılıklar yaratmıştır. Ülkelerin tam, yarı zamanlı ya da geçici olarak işe alımını yapmak istedikleri çalışanları platformlar sayesinde kolay bir şekilde gerçekleştirebilmektedir.

Çevrimiçi platformların ortaya çıkışı, son on yılın en önemli ekonomik değişikliklerinden biri olarak kabul edilmektedir (Koutsimpogiorgos, 2020: 526). Şirketler, uzun vadeli uyum konusunda endişelenmeden bugünün projesi için doğru becerilere sahip doğru insanlarla ilişki kurabilmektedir (Hansen, 2019). Dolayısıyla bu gerek kamu gerekse özel sektörde çalışmak isteyen kişilerde doğru işi bulma statüsündeki süreci kolaylaştırmaktadır. Belirli bir ücret karşılığında çalışabilecek kişiler, çalışma koşullarını hızlı bir şekilde gözden geçirerek istedikleri işi bulmaları sağlanabilmektedir.

Gig ekonomisiyle ilgili Türkiye’de yapılan çalışmalar, genelde kavramsal çerçeve olarak ele alınmış ve metodolojide örneklem olarak belirlenen neredeyse hiçbir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu kapsamda bu çalışmanın literatüre özgün bir değer katarak bundan sonra yapılan çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, Türkiye’de iş aramak ve iş süreçleri ile bilgi almak için en çok kullanılan Kariyer.net’in mavi yakalı istihdamını sağlayan İşin Olsun uygulaması örneklem olarak seçilmiştir.

İşin Olsun, kişilerin parça başı işlerle gelirlerini arttırabileceği, aynı anda yüzlerce ilanı görerek karşılaştırma yapabileceği, konum özelliği sayesinde istenilen yerde iş arama süreci başlatabileceği, çalışma türüne göre ücret teklif verebileceği gibi daha sayılamayacak birçok imkân tanımaktadır. Bu nedenle, İşin Olsun gig ekonomisine dahil edilerek kişilere esnek çalışma ortamı ya da kısa süreli çalışma şekilleri yaratmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Türkiye’de İşin Olsun uygulamasının geçici ve parça başı işlerde daha fazla istihdam yaratabileceği ve Türkiye’de gig ekonomisinin büyümesini sağlayabileceği düşünülmektedir.

R&S

Research Studies Anatolia Journal
Volume:6 Issue:4, October 2023

GİG EKONOMİSİNİN YÜKSELİŞİ

Gig ekonomisi kavramı 14 Ocak 2009 tarihinde ilk kez CNN televizyon kanalında yayınlanan bir haber programında dünya genelinde dikkat çekmiştir. Burada yayın yapan gazeteci Tina Brown tarafından “The Gig Ecomomy” başlıklı bir blog yazısı yazılmıştır. Daha sonra Şubat 2009’da Google Trendler’de gig ekonomisi kavramının dünya genelinde dikkat çektiği anlaşılmıştır (Ertürk, 2022: 99-100).

Gig ekonomisi, birçok yönden geleneksel istihdama üstünlük sağlamış gibi görünen benzersiz istihdam özellikleri nedeniyle işin geleceğini hızla dönüştürmektedir (Al-Dossary, 2022: 1). Gig ekonomisi terimi sadece on yıllıktır. Özellikle Airbnb, Uber, Lyft, TaskRabbit ve Upwork, popüler bir platform şirketi olarak gig ekonomisinin yükselişinin nedeni haline gelmiştir (Batmunkh vd., 2022: 1).

İşin yapısındaki bu değişimler, organizasyonlar ve çalışanlar zaman içinde birbirlerine daha az bağımlı ve bağlı hale geldikçe aşamalı olarak ortaya çıkmıştır. 1970’lerde mavi yakalı işçilerin işten çıkarılması ve ardından 1980 ve 1990’larda teknik, yönetsel ve profesyonel işlerin kitlesel olarak küçültülmesi ve taşeronlaştırılması aracılığıyla, kalıcı istihdamın büyük bunalım sonrasında kalesinden yavaş yavaş çözülmesinin izini sürmektedir (Ashford vd. 2018: 24).

Dijital platformlar, müşterilerin gig ekonomisinde iş parselleri için doğrudan müzakere etmelerine izin vererek potansiyel olarak büyük bir adım atmıştır. Bunu yaparken, olağanüstü hızlı büyüme yoluyla büyük değerlemelere sahip küresel şirketler yaratmıştır (Brinkley, 2016: 6). Bu platformlar, çalışanların yolcuları sürmek, yiyecek dağıtmak, çevrimiçi mikro görevleri tamamlamak ve serbest çalışmak dahil olmak üzere her türden tek işi yaparken kendi saatlerini dikte etmelerini sağlamaktadır (Sannon vd., 2022: 1).

Platformların işleyişi basit olup iş arayanlar, aradıkları işe uygun uygulamada hesap açarak aynı uygulamada hizmet arayan müşterilerle karşılaşmaktadır. Aslında gig platformları, temel anlamda emeğini arz edenlerle, hizmeti talep eden kişilerin birbirleri ile eşleştiği dijital

pazarlardır. Gig ekonomisinde işler, parça başı işler olup genel anlamda platform şirketleri işçinin yanı sıra tüketiciden komisyon alarak gelir sağlamaktadır. Dolayısıyla, platform şirketleri olabildiğince fazla işçinin kendi platformlarını kullanmasını dilemektedir. Böylece, şirketler, tüketicinin seçeneğini arttırarak müşterileri platforma bağımlı olmasını istemektedir (Alemdar, 2022).

Şirketlerin artık, işlevlerin yürütüldüğü içe dönük bilgi sistemlerine paralel olarak halka açık web sitelerine sahip olmaları gerekmektedir. Yalın yönetimin ardından, önde gelen şirketlerin iç bölümleri, birbirlerini ekonomik işlemlerin gerçekleştirildiği müşteriler olarak daha fazla görmektedir. Bu, uygulamalar ve mobil cihazlar yaygınlaştıkça geleneksel firmalarda platform benzeri çalışma durumlarını teşvik etmeye başlanmıştır (Vallas ve Schor, 2020: 274).

Gig ekonomisi, bireylerin herhangi bir resmi istihdam mekanizmasının gözlemlenmediği, bunun yerine bir iş sözleşmesinin uygulandığı kuruluşlar tarafından sağlanan belirli işler veya görevler için bağımsız olarak çalışmasına izin veren esnekliği ile karakterize edilmektedir (Al-Dossary, 2022: 1). Gig ekonomisinin önerilen olumlu etkileri, çalışanlar için daha fazla mekânsal ve zamansal esneklik ve kişinin kendi patronu olma özgürlüğünü içermektedir. Ayrıca düşük giriş engelleri nedeniyle gig ekonomisi her tür çalışan için oldukça kapsayıcı görülebilmektedir (Keller, 2023: 1).

Dijital platformlar, serbest çalışanların çevrimiçi iş/proje bulmasını kolaylaştırmaktadır (Roy ve Shrivastava, 2020: 15). İsteğe bağlı işgücü platformlarını kullanan birçok işçi, işe kolayca erişme özgürlüğünü ve yeteneğini gig ekonomisinin çekici bir yönü olarak görmektedir (Sannon vd., 2022: 1). En basit haliyle, işin doğasının, işlerin, insanların düzenli saatlerde çalıştığı ve düzenli bir oranda ücret aldığı açık uçlu iş sözleşmelerinden oluştuğu şeklindeki geleneksel standart görüşten farklı olduğu anlamına gelmektedir (Sargeant, 2017: 2).

Bu, özellikle gelirlerine büyük ölçüde bağımlı olan ve emeklerine en çok ihtiyaç duyulduğu zaman (örneğin gece boyunca veya çok düşük bir ücret karşılığında) çalışmak zorunda olan işçiler için geçerli olmuştur. Ayrıca platformlar, çalışanlara gelir istikrarsızlığı, belirsiz çalışma

saatleri ve öngörülemez programlar gibi nesnel riskler yüklemektedir. Platformlar işgücü performansını etkilemek için emrinde çeşitli araçlara sahipken, işçiler bu riskleri kendi başlarına yönetmeye bırakılmaktadır (Keller, 2023: 2).

Gig işgücünün boyutunu ölçmek zordur. Platformlar, kullanıcı verilerine erişimi kısıtlamaktadır. Bu da büyük veri tekniklerinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir. İşin çoğu görünmez ve kaç iş yerinde çalışanın faaliyetlerini gerçekten bildirdiği veya işleri üzerinden gelir vergisi ödediği açık olmamaktadır (Bajwa vd., 2018: 10).

Gig ekonomisinin iyi araştırılmış bir sorunu, genellikle işçiler için daha fazla dezavantajlı koşullara yol açan aşırı esnekliğidir. Bireysel işçiler teorik olarak hangi işleri kabul edeceklerini seçme ve çalışma koşullarını müzakere etme yeteneğine sahip olsalar da pratikte güç asimetrisi bu seçimleri karmaşıklştırmaktadır (Keller, 2023: 2).

Bağımsız yükleniciler olarak işçiler, çalıştıkları platform şirketlerine göre çok az güce sahiptir ve düşük ücret, güvencesiz çalışma ve sınırlı büyüme fırsatları gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu platformlardaki güç dengesizliği aynı zamanda işçilerin işleri üzerinde, işler ters gittiğinde sorunlara itiraz etme yeteneği de dahil olmak üzere sınırlı yetkiye sahip olduğu anlamına gelmektedir (Sannon vd., 2022: 1).

GİG EKONOMİSİ VE ÇALIŞAN İLİŞKİSİ

Teknoloji, iş yapma şekillerinde devrim yaratmaktadır. Uber ve TaskRabbit gibi çevrimiçi platformlar artık hizmet sağlayıcıları ve diğer çalışanları istekli tüketicilerle verimli bir şekilde birbirine bağlamaktadır. Bu yeni işlem yapma biçimi, 21. yüzyıl işçilerinin manzarasını değiştirmiştir. Çalışanlar, mobil uygulamaları kullanarak artık bir çevrimiçi platform şirketinin mevcut altyapısına ve müşteri ağına erişirken, kendi saatlerini belirleme ve hangi işleri alacaklarını seçme özgürlüğünü de koruyabilmektedir (Thomas, 2018: 1417).

Çalışan-işveren ilişkisi olmadığı için, geçici işçiler herhangi bir işverene bağlı değildir ve herhangi bir işvereni iş için seçme özgürlüğüne sahip olmaktadır. Dolayısıyla iş seçiminde ve ayrıca çalışma saatlerinde daha fazla esnekliği yansıtmaktadır. Benzer şekilde, işletmeler/işverenler de görevleri tamamlamak için bir dizi çalışana bağımlı olmadıklarından ve sonuç olarak aynı işi daha düşük maliyetlerle yapabildiklerinden daha fazla esnekliğe sahip olmaktadır (Al-Dossary, 2022: 1).

Talep üzerine ekonomi olarak adlandırılan gig ekonomisinin hem işletmeler hem de çalışanlar açısından anlaşılması, çalışma yaşamında aktif olması kaçınılmazdır (Şen ve Bütün, 2021: 109). Bu yeni ekonomide çalışanlar gelir elde etmek için bir dizi iş yani tek seferlik işler yapmaktadır. Bu, ya kendi hesabına çalıştıkları, belki birkaç işveren için çalıştıkları ya da bir dizi istihdam sözleşmesiyle çalıştıkları ve çalışma süreleri boyunca çalışan oldukları anlamına gelmelidir. Her iki durumda da garantili bir gelir elde etmek yerine, belirli bir görev veya görevler için ödeme alacakları bilinmektedir (Sargeant, 2017: 2).

Çalışan tazminatını doğrudan emeğe bağlama uygulaması, büyüyen gig ekonomisinde baskın ödeme biçimini temsil etmektedir (Davis ve Hoyt, 2020: 2). Örneğin, toplu iş, genç insanlara okula giderken veya geleneksel istihdama elverişli olmayan diğer faaliyetlere katılırken para kazanma yeteneği sağlamaktadır. Eksik istihdam edilen veya ücret durgunluğundan muzdarip işçiler için gig ekonomisi, geliri artırma fırsatı sunmaktadır (Gleim vd., 2019: 142).

Gig ekonomisindeki bazı şirketler yerel pazarlarda (örneğin belirli şehirlerde) faaliyet gösterirken, diğerleri küresel bir müşteri tabanına hizmet etmektedir (Donovan vd., 2016: 2). Tüketicilerin merkeziliği, beklentilerinin ve seçimlerinin platformları işgücü uygulamalarını iyileştirmeye teşvik edebileceği ihtimalini artırmaktadır. Bununla birlikte, tüketicilerin farklı motivasyonları varsa bu tür bir ilerlemeyi de engelleyebilecekleri bir sonuç doğurmaktadır (Healy vd., 2020: 4).

Gig çalışanlarının çoğu, maaşlarını tamamlamak veya başka bir şekilde yarı zamanlı gelir elde etmek için çevrimiçi platformları kullandığından, bunlar genellikle küçük işletme sahipleri yerine bağımsız yükleniciler olarak düşünülmektedir (Thomas, 2018: 1417). Aynı zamanda platformlar, çalışanların bir ücret karşılığında (genellikle çalışanın platformun kullanımından elde ettiği gelirin belirli bir yüzdesi) reklam vermesine ve mal veya hizmet satmasına izin verir. (Thomas, 2018: 1420).

İletişim teknolojileri, firmaların geleneksel üretim ve operasyonel sınırları göz ardı etmelerini ve işleri gig ekonomisini oluşturan kayıt dışı işgücü piyasasına yaptırmalarını sağlamaktadır. Uygun olsa da kayıt dışı istihdam, çalışanlar için güvenlik, gelir ve iş güvenliği gibi doğal riskler taşımaktadır (Taylor vd., 2023: 1). T.C. Hanize ve Maliye Bakanlığı’nın yapmış olduğu 2023-2025 kayıt dışı mücadele ve eylem planı raporunda, gelişmiş ülkelerde kayıt dışı ekonomi oranları yüzde 15 ve altında iken gelişmekte olan ülkelerde ise yaklaşık yüzde 30 olduğu tahmin edilmiştir.

LİTERATÜR ÖZETİ

Türkiye’de bulunan çalışmalara ait literatür taraması yapıldığında, gig ekonomisiyle ilgili birçok çalışmanın teorik aşamada kaldığı anlaşılmaktadır. Türkiye’de bulunan firmalarla ilgili bir örneklem üzerinde yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Daha çok teorik olarak yapılan çalışmalarda örneklem olarak bir tek Ünal ve Temiz (2022) gig ekonomisiyle Amerikan uluslararası ulaşım ağı şirketi olan Uber’i ele almıştır. Yıldız (2021) gig ekonomisi ve gig gazeteciliğinin yükselişi ile ilgili teorik bir inceleme yapmıştır. Şen ve Bütün (2021) gig ekonomisinin havacılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelere alternatif olup olmayacağı hakkında bir değerlendirmede bulunmuştur. Son olarak Ertürk (2022), teorik olarak gig ekonomisi ile insan kaynakları yönetimi ilişkisini incelemiştir. Yabancı kaynaklarda yapılan literatür taraması ise aşağıda gösterilmiştir.

Davis ve Hoyt (2019) çalışmalarında gig ekonomisinde ücret türünün etkilerini daha iyi anlamak için akort ücretine tabi olan işçilerin sağlık sonuçlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda ABD’de 1988-2000 yılları arasında toplanan veriler, işçi, çalışma ortamı, yaşam tarzı, zaman ve konum eğilimlerini kontrol ederken, akort ücretiyle ilgili kişinin bildirdiği sağlık sınırlamalarını tahmin etmek için rastgele etkiler logit modeli kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, mevcut veya önceki dönemlerde parça başı ücrete bağlı ödeme, maaşlı işle karşılaştırıldığında kişinin kendi bildirdiği sağlık kısıtlamaları olasılığını önemli ölçüde artırdığı görülmüştür.

Gleim vd. (2019), gig çalışanlarının (doğrudan satış ve paylaşım ekonomisi çalışanları) ürüne ilişkin algılarının, örgütsel güvenin, iş sonucu durumu ve memnuniyetinin itici güçleri hakkında içgörü sağlamasını amaçlamıştır. Çalışma, çevrimiçi anket yoluyla büyük ölçekli bir veri toplama ile gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, doğrudan satış çalışanlarının daha yüksek uyum seviyelerine ve daha düşük ticari algı seviyelerine sahip olduğunu, bunun da sunulan ürün, örgütsel güven ve iş tatmini hakkında olumlu değerlendirmelere yol açtığını göstermiştir. Tersine, paylaşım ekonomisi çalışanları çok daha düşük düzeyde benlik uyumuna ve daha yüksek algılanan ticariliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Koutsimpogiorgos vd. (2020), gig ekonomisini çevrimiçi aracılık, bağımsız yükleniciler, ücretli görevler ve kişisel hizmetler olarak dört boyutta kavramsallaştırmıştır. Bu çerçeveyi kullanarak, gig ekonominin hem önceden belirlenmiş, çevrimiçi platformların aracılık ettiği bağımsız yükleniciler tarafından gerçekleştirilen ücretli görevlerin dar bir tanımını hem de çevrimiçi aracılığın yanı sıra çevrimdışı, bağımsız yüklenicilerin yanı sıra çalışanları da içeren daha geniş tanımları türetmek mümkün olduğunu belirlemiştir. Bunlara düzenleyici konular oluşturularak alınan pozisyonların esasen siyasi seçimlere bağlı olduğu ve gelecekte esnek ekonominin nasıl gelişeceğini belirleyeceği sonucuna varılmıştır.

Healy vd. (2020) çalışmalarında daha az tanınan başka bir paydaş grubunun -tüketicilerin- toplu iş koşullarını nasıl şekillendirdiğini araştırmaktadır. Avustralya kamuoyu verilerinden

yararlanarak, tüketicilerin gig ekonomisi hakkındaki görüşlerini incelemekte ve bunların işçi yanlısı kampanyalara yardımcı mı yoksa engel mi olacağını sormuştur. Tüketiciler, esnek çalışanların mali durumlarına sempati duyarken, işin esnekliğinde ve iş arayanlar için fırsatlarda da faydalar gördüğünü saptamıştır. Çalışma bulguları, savunuculuk kampanyaları ve daha fazla gig ekonomi araştırması için nasıl bilgi sağlayabileceğini açıklamaktadır.

Tan vd. (2021) gig ekonomisinin neden olduğu temel etik zorlukların açık ve sistematik bir analizini sunmuştur. Literatür taraması kullanılarak gig ekonomisinin yol açtığı temel etik sorunlar haritalanmıştır. Çalışma sonucunda, kontrol mekanizmaları olarak algoritmik sistemlere ilişkin etik kaygılar ve gig çalışanlarının karşılaştığı ayrımcılık, dışlama ve kopukluk, daha fazla müzakere ve politika yanıtının olması gerektirdiğini savunmuştur.

Umar vd. (2021) çalışmalarında, Covid-19’un gig ekonomisi üzerindeki etkisini araştırmıştır. Oxford Üniversitesi'nin Çevrimiçi İşgücü Endeksi ile yapılan çalışmada, GARCH ve VAR modelini kullanmıştır. Çalışma sonucunda gig ekonomisinin volatilitésinin Covid-19 haberleriyle arttığı anlaşılarak Covid-19’un gig ekonomisindeki yeni iş fırsatları üzerinde önemli ölçüde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. Ayrıca, Granger nedensellik testi ile Covid-19 ile gig ekonomisi arasında çift yönlü bir ilişki olduğunu belirlenmiştir.

Al-Dossary (2022), Suudi Arabistan’da Gig Ekonomi Çerçevesinin hemşirelik mesleğinde uygulanabilirliğini araştırmayı amaçlamıştır. Anket yöntemi kullanılarak yapılan çalışmaya 406 kişi katılmıştır. Çalışma sonucunda, iş esnekliği (ortalama = 4.3), çalışma düzeninde özgürlük (ortalama = 4.2) ve görevlerdeki çeşitlilik (ortalama = 4.1) dâhil olmak üzere iş ekonomisi özelliklerinin en çok hemşirelik mesleğinde uygulanabilir olduğu belirlenmiştir.

Sannon vd. (2022) çeşitli çalışma platformlarında gig ekonomisinde mahremiyet hakkında çalışma yapmıştır. Çalışanların bakış açısından gizlilik risklerini, davranışlarını ve sonuçlarını anlamak için, dört ana iş türünü (kalabalık çalışması, serbest çalışma, araç paylaşımı ve teslimat) temsil eden 12 Reddit forumunda çalışanların gizlilik ve gözetim hakkındaki

gönderilerini analiz etmiştir. Sonuç olarak çalışanların hem platform şirketlerini hem de müşterilerin mahremiyetlerini, güvenliklerini ve ekonomik sonuçlarını tehdit edebilecek gereksiz ve belirsiz veri toplama ve gözetim kaynakları olarak gördüklerini saptamıştır.

Batmunkh vd. (2022), gig ekonomiyi araştıran yayınlanmış makalelerin analizini sunmayı amaçlamaktadır. Başlangıçta, 2014-2022 yılları arasında Google Scholar, Scopus ve Web of Science'den anahtar kelime olarak gig ekonomi tarafından 2297 belge alınmış belirli kriterler uygulandıktan sonra, bibliyometrik analiz için yalnızca 686 yayın seçilmiştir. R paket programı kullanılarak yapılan analize göre, bu araştırmada gelişmiş ülkelerin daha aktif olduğu ve gerekli iş birliğini gösterdiği anlaşılmıştır. Yayınlarla ilgili olarak, ABD, İngiltere, Avustralya ve Kanada, gig ekonomisi hakkında daha fazla sayıda yayın sunarak gig ekonomisinin vergilendirme, etik, sosyal, refah koruması ve performans kontrolü de kritik öneme sahip olduğu belirlenmiştir.

Herrmann vd. (2023) ajans odaklı hesaplara dayalı teorik bir çerçeve oluşturarak, gig ekonomisinde eğitim düzeyi ile ücret seviyeleri arasındaki ilişkiyi ampirik olarak gözlemlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, 14 batı ekonomisindeki 1607 çalışana ilişkin OLS regresyon analizleri yapılarak istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon göstermediğini tespit etmişlerdir. Ayrıca derinlemesine görüşmelerden elde edilen niteliksel içgörüler, iş çalışanlarının işleri için gerekli nitelikleri, en önemlisi bireysel çalışma, yaparak öğrenme ve deneme-yanılma süreçleri yoluyla nasıl kazandıklarını ortaya koymuşlardır.

Arriagada vd. (2023) çalışmalarında, sosyal mesafe ve karantina zamanlarında coğrafi olarak dijital platformların temel ürün ve hizmetleri kolaylaştırmadaki önemli rolünü vurgulayan, özellikle Covid-19 bağlamında Şili'deki platform çalışmasını incelemektedir. Gig ekonomisindeki çalışma koşullarını değerlendirmek için Fairwork çerçevesini kullanan esnek çalışan işçilerle yapılan 35 röportaj hem kağıt üzerinde hem de gerçekte dijital çalışma ilişkilerini araştırmaktadır. Çalışma sonucunda, platform çalışmasının doğası gereği çelişkili koşullarının Covid-19 bağlamında iş çalışanları için daha da belirgin hale geldiğini tahmin

ettiğini ve platformlar bunu yapma seçimlerini vurgulamaya devam ettikçe riskler giderek daha fazla işçilere düştüğünü saptamışlardır.

TÜRKİYE’DE GİG EKONOMİSİ VE İŞİN OLSUN ÖRNEĞİ

Türkiye’deki birçok personel bulma şirketi, insanların iş bulmasına yardımcı olacak uygulamalar geliştirmiştir. Ancak, Türkiye’deki çalışanların ve işverenlerin ekonomisine ve ihtiyaçlarına göre, bu uygulamalar daha çok düzenli, tam zamanlı işlerden oluşmaktadır. Türkiye’de çok fazla yarı zamanlı iş bulunmamasına rağmen inşaat gibi bazı sektörlerde sözleşmeli işler yer almaktadır. Bulunabilecek veya gönderilebilecek işlere bazı örnekler, öğretmenler, hasta bakıcıları, ev temizlikçileri, şoförler, yemek sunucuları ve diğer benzer geçici işler veya gig çalışanları için roller olmaktadır (Ozak, 2019).

Türkiye’de 1999 yılında kurulan ve gün geçtikçe Türkiye’nin en büyük istihdam platformu olan Kariyer.net yaratılmıştır. Kariyer.net iş arama ve işe alım süreçlerinde yeni nesil teknolojilerle, iş arayanlarla işverenleri internet ortamında bir araya getirmektedir. Kariyer.net’in aday veri tabanında 25 milyonu aşkın özgeçmiş bulunmaktadır. Kariyer.net üyesi 84 binin üzerinde firma, ihtiyaç duyduğu işgücünü Kariyer.net aracılığıyla aramaktadır. Kariyer.net, İstanbul Ümraniye ve Yeşilköy ofislerinin yanı sıra Sakarya, Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, Kayseri, Kocaeli, Konya, İzmir ve Samsun’da bulunan ofisleri ile müşteri ve adaylarına hizmet vermeye devam etmektedir (Kariyer.net, 2023).

Türkiye’nin en büyük online işe alım platformu Kariyer.net’in mavi yaka istihdamına katkı sağlamayı hedefleyen konum bazlı platformu “İşin Olsun”, 2017 yılından bu yana iş arayanlar ile işverenleri internet ortamında bir araya getirmektedir. İş arayanlara, evlerinin yakınındaki işleri kolayca görme, seçtikleri iş ilanlarını yayınlayan işverenlerle doğrudan iletişime geçme ve hızlıca iş bulma fırsatı sunmaktadır. İşverenler ise, sadece bir dakikada kolayca ücretsiz iş ilanı verebilmekte ve ilanlarını yüz binlerce adaya ulaştırma fırsatı yakalamaktadır. İşin Olsun,

4 yılda 1 milyonun üzerinde üye işverene ve 9 milyondan fazla mobil uygulama kullanıcıasına ulaşmıştır (İşinOlsun, LinkedIn, 2023).

İşin Olsun uygulamasında ilan yayınlayan firma sayısı 50 bini geçmektedir. 81 ilden işverenlerin yer aldığı uygulamada ağırlıklı olarak İstanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli, Konya, Adana, Gaziantep, Kayseri, Muğla, Samsun kentlerinde iş ilanları yayınlanmaktadır. İşin Olsun'da en çok ilan yayımlanan pozisyonlar arasında Garson, Sekreter, Temizlik Görevlisi, Güzellik Elemanı, Aşçı bulunurken; en çok başvuru yapılan pozisyonlar ise Sekreter, Garson, Temizlik Görevlisi, Şoför/Sürücü ve Çağrı Merkezi Elemanı şeklinde sıralanmaktadır. İşin Olsun; kolay kullanımı, aday ve işvereni hızla buluşturması ve lokasyona göre hizmet sunması sayesinde uygulamaya giren aday ve işverenlerin memnuniyetini garanti etmektedir. Tamamen Türk mühendislerinin emeği ile hayata geçen İşin Olsun iş arayan mavi yaka adaylar ile mavi yaka eleman arayan işletmeleri ücretsiz olarak buluşturmaktadır (Kariyer.net, 2023).

İşin Olsun, her gün yayımlanan binlerce iş ilanının keşfedilmesine imkân tanıyan, saniyeler içinde kaydolmayı sağlayan, kullanımı oldukça kolay bir uygulamadır. Kısa süre içerisinde hesap oluşturduktan sonra tam zamanlı, yarı zamanlı, serbest zamanlı ya da diğer şekillerde çalışabilmeyi sağlayan çok sayıda iş bulabilmenin önünü açmıştır. Bu uygulama ile istenilen iş ilanına tek tuşla başvurabilir, işverenle konuşabilir ve geri dönüş yapılması sağlanabilmektedir (TechnoToday, 2023).

Teknolojik yenilikler ve mobil kullanıcı sayılarındaki artışlar Türkiye'de her geçen gün dijital platformlara olan ilgiyi arttırmaktadır. Türkiye'de teknoloji tabanlı firmaların hızla artmasından dolayı istihdamda yaşanan yeni gelişmelere uyum sağlaması gerekmektedir. Özellikle Türkiye'de gig ekonomisinin müdavimleri olarak görülen Getir, Trendyol Go, Yemeksepeti Banabi gibi firmaların teknolojik altyapılarına büyük önem verdiği bilinmektedir. Aynı şekilde gig ekonomisinde bulunan firmaların hızlı dönüşümler gerçekleştirmek için reklam ve rekabet koşullarının yeni gelişmelere açık olması gerekmektedir.

Her ekonomide olduğu gibi gig ekonomisinde de kazancın yanında kayıpta yaşanabilmektedir. Ancak, kayıplar çok yüksek düzeyde olmayıp telafi edilebilir seviye olabilmektedir. Aslında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de başlangıçta iyi kazanan bir gig çalışanın zamanla kazançlarında düşüşler yaşaması normal bir süreç olarak görülmektedir. Gig ekonomisinde kazançların zamanla azalması talep yoğunluğuyla açıklanmaktadır. Sisteme aşırı talep olduğunda başlangıçta iyi olan kazançlar zamanla aşağı inmektedir. Böylece gig çalışanlarının ortalama kazançlarında azalmalar yaşanmaktadır.

Türkiye'deki işverenler birisine kısa bir süre yatırım yapıp sonra onu işten çıkarmak istememektedir. Türk ekonomisinde sürekli iniş çıkışlar yaşanırken, nasıl bir çalışan iyi bir işini kaybetmeyi göze almak istemezse işverenler de iyi bir çalışanı kaybetmeyi istememektedir (Ozak, 2019).

İşin Olsun’da tam zamanlı, yarı zamanlı, acil iş ilanları, engelli ilanları bulunmaktadır. Bu uygulamanın önemli bir özelliği konum tabanlı olmasıdır. Konum özelliğini kullanarak kişilere ister bulunduğu yerde isterse evinin olduğu yerde aranılan işi bulabilmenin rahatlığını vermektedir. Diğer önemli bir özelliği hem işverenin hem de çalışmak isteyen kişilerin çalışma türüne ya da başvuru türüne göre arama yapabilmesidir. Burada başvuru yapılan işin tanımına, başvuru yapan kişi sayısına, işveren hakkındaki bilgilere ve elde edebileceği yan haklara ulaşabilmektedir. Hatta, İşin Olsun’da ilana açılan iş türlerini şikâyet etme özelliği bile bulunmaktadır.

Hizmet sektöründe iş ilanında bulunmak isteyen kişiler parça başı ücret karşılığında geçici ya da sürekli iş bulabilmektedir. Bu da işveren ve işçi ilişkisinin çift yönlü olmasını sağlamaktadır. Yani, daha önce işçi konumundayken sonrasında işveren durumuna geçebilmesine imkân tanımaktadır. Örneğin; İngilizce özel ders vermek isteyen bir kullanıcının açmış olduğu iş ilanına işin büyüklüğüne göre teklif ücreti belirleyebilmek ve bu alanca teklif

açıklaması yapılarak iş ilanına başvuruda bulunabilmektedir. Böylece iş ilanı açmış kişi kendisine sunulan teklifleri değerlendirerek en uygun olanı seçme özgürlüğü bulunmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Dijitalleşme ve internet, insanların yaşam ve çalışma şekillerinde köklü değişiklikler yaratmıştır. Bunun yanında mobil cihazların hızlı bir şekilde piyasaya girmesi ve benimsenmesi insanların kolay bir şekilde istediği bilgilere ulaşma fırsatı tanımıştır. Dahası, 2008 Avrupa Borç Krizi ve ardından dünya geneline hızlıca yayılan Covid-19 pandemisi, insanların evlerinde kalarak işlerini yürütebileceği düşüncesini gün yüzüne çıkarmıştır. Uzaktan çalışma fikri insanlara cazip gelerek firmaların ya da hükümetlerin bu alanda hızlı bir şekilde çalışmalar yapmasını zorunlu hale getirmiştir. Özellikle ABD ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerin öncülüğünü çektiği ardından AB üyesi ülkeler yanında Çin, Singapur, Malezya gibi ülkelerin esnek çalışma koşullarında düzenlemeler yapmasını hızlandırmıştır.

Dünyanın dört bir yanındaki politika yapımcılar, gig ekonomisinin büyümesine uyum sağlama ihtiyacı bulmaktadır. Politika zorlukları, sosyal programlar ve kurumlardaki büyük farklılıklar nedeniyle ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Örneğin, sağlık hizmeti kapsamı ile gig ekonomisi arasındaki ilişki ABD’de önemli bir sorun olmasına rağmen Birleşik Krallık ve Kanada gibi tek ödemeli sağlık hizmetleri sistemlerine sahip ülkelerde böyle olmamaktadır (Oyer, 2020: 3). Yine aynı şekilde Uber’in dünya geneline hızla yayılması bir dönem Türkiye’de de kullanılmasına rağmen taksi lobisi ya da çeşitli nedenlerle Türkiye’den çekilmiştir. Ülkeler arasında yaşanan farklılıkların kültür ve yaşam şekilleriyle ilişkili olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Tüm bu yaşanan gelişmeler Türkiye’de esas ve geçici işler benimsenmesini kolaylaştırmak adına firmaların uygulamalar yapmasına olanak tanımıştır. Geliştirilen uygulamalar sayesinde insanların dijital platformlardan yararlanarak evlerinde kolayca istedikleri kriterlere uygun tam ya da yarı zamanlı iş bulabilmesinin önünü açmıştır. Böylece, Türkiye’de gig ekonomisi

R&S

Research Studies Anatolia Journal
Volume:6 Issue:4, October 2023

büyümeye başlayarak esnek çalışma koşulları altında insanların istediği işlerde çalışmasını sağlamıştır. Bu anlamda 1999 yılında kurulan Kariyer.net zamanla Türkiye’nin en büyük istihdam platformu haline gelmiştir. Ksariyer.net, 2017 yılında ise iş arayanlar ile işverenleri internet ortamında bir araya getirmeyi ve mavi yaka istihdamına katkı sağlamayı amaçlayan İşin Olsun’u kurmuştur.

İşin Olsun’da kurye, anketör, ev temizliği/kıyafet ütücülüğü, hasta bakıcılığı, özel ders verme, tadilat ve inşaat işleri, elektrik ve elektronik cihaz tamirati gibi birçok parça başı iş bulunmaktadır. Parça başı ödeme şekli ve istediği çalışma türünü seçerek aslında kişiler kendi işinin patronu olabilmektedir. Dolayısıyla İşin Olsun, karşılığında belli ücret alınarak çalışanları ve işverenleri buluşturan bir platform olduğundan gig ekonomisine dahil edilmektedir. Bu platformda kişilerin sigorta ve yapılan işlerde vergilendirme konusunda belirsizlikler yaşanabilmektedir. Bu olumsuzluklar genel anlamda gig ekonomisinin dezavantajı sayılmaktadır.

İşin Olsun uygulamasıyla beğendiğin iş ilanlarının kaydedilmesi, istenilen başvuru tipinin seçilmesini, firma yetkilileriyle anlık olarak iletişime geçilmesini sağlama gibi daha birçok özelliği bulunmaktadır. Benzersiz bir iş ilanı süreci yaratılması Türkiye’deki diğer uygulamalarla kıyaslandığında bu uygulamanın farklılığını ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, müşteri memnuniyetinin artması, kullanımının kolay olması, mobile entegre edilmesi ve en önemlisi de ücretsiz olması bu uygulamanın cazibesini arttırmaktadır. Dolayısıyla bu uygulamanın gün geçtikçe insanların daha çok iş bulmasını kolaylaştırdığı görülmektedir.

Kişilerin parça başı işlerle gelirlerini arttırabilmesini sağlayan İşin Olsun, kolay bir şekilde çalışabilecek işlerde karşılaştırma yaparak konum özelliği sayesinde istenilen yerde iş arama süreci başlatabilmektedir. Çalışma türüne göre ücret teklif verebileceği gibi istenildiği taktirde ilanı şikâyet etme özelliğiyle de çalışmak isteyenlere benzersiz fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışmada İşin Olsun’da parça başı, esnek çalışma koşulları, kısa süreli ya da geçici işlerde gig

ekonomisine dahil edilerek istihdam yaratmaktadır. Türkiye’de 23.08.2023 tarihi itibariyle 78 binden fazla tam, yarı ya da esnek zamanlı (parça başı) iş ilanı ile 10 milyona yakın iş arayan kişiyi karşılaştırarak doğrudan istihdama dolaylı olarak da gig ekonomisine ileriki yıllarda daha çok katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, teknolojik yeniliklere uyum sağlaması koşuluyla İşin Olsun uygulamasının tanınırlığının artacağı ve Türkiye’de gig ekonomisinin büyümesini sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Al-Dossary, R. (2022), Investigating the feasibility of applying the gig economy framework in the nursing profession towards the Saudi Arabian Vision 2030, *Informatics in Medicine Unlocked*, 30, 1-7.
- Alemdar, A. A. (2022), Dijital ekonominin ekonomi politiği-3, Platform kapitalizminin özel biçimi: Gig ekonomisi, <https://www.evrensel.net/haber/452801/dijital-ekonominin-ekonomi-politigi-3-platform-kapitalizminin-ozel-bicimi-gig-ekonomisi#:~:text=Gig%20platformu%20%C5%9Firketlerinin%20T%C3%BCrkiye'deki,Go%20ve%20Getir%20gibi%20%C5%9Firketlerdir>. Erişim Tarihi: 19.07.2023.
- Arriagada, A. Bonhomme, M., Ibanez, F. & Leyton, J. (2023), The gig economy in Chile: Examining labor conditions and the nature of gig work in a Global South country, *Digital Geography and Society*, 5, 1-09.
- Ashford, S. J., Caza, B. B. & Reid, E. M. (2018), From surviving to thriving in the gig economy: A research agenda for individuals in the new world of work, *Research in Organizational Behavior*, 38, 23-41.
- Bajwa, U., Knorr, L., Ruggiero, E., Gastaldo, D. & Zendel, A. (2018), Towards an understanding of workers’ experiences in the global gig economy, Global Migration and Health Initiative (GloMHI), Canada.

- Batmunkh, A., Fekete-Farkas, M. & Lakner, Z. (2022), Bibliometric Analysis of Gig Economy, *Administrative Sciences*, 12(51), 1-15.
- Davis, M. E. & Hoyt, E. (2020), A longitudinal study of piece rate and health: evidence and implications for workers in the US gig economy, *Public Health*, 180, 1-09.
- Donovan, S. A., Bradley, D. H. & Shimabukuro, J. O. (2016), What Does the Gig Economy Mean for Workers?, *Congressional Research Service*, 471, 1-16.
- Ertürk, M. (2022), Gig Ekonomisi ile İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme, *ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ETÜSBED)*, 14, 97-126.
- Gleim, M. R., Johnson, C. M. & Lawson, S. J. (2019), Sharers and sellers: A multi-group examination of gig economy workers' perceptions, *Journal of Business Research*, 98, 142-152.
- Hansen, M. 2019. Center for technology and innovation who benefits from the gig economy? <https://jamesmadison.org/who-benefits-from-the-gig-economy/> Erişim Tarihi: 18.06.2023.
- Healy, J., Pekarek, A. & Vromen, A. (2020), Sceptics or supporters? Consumers' views of work in the gig economy, *New Technology, Work and Employment*, 35(1), 1-19.
- Herrmann, A. M., Zaal, P. M., Chappin, M. M. H., Schemmann, B. & Lühmann, A. (2023), “We don't need no (higher) education” - How the gig economy challenges the education-income paradigm, *Technological Forecasting & Social Change*, 186, 1-18.
- İşin Olsun, 2023. <https://isinolsun.com/> Erişim Tarihi: 23.08.2023.
- İşin Olsun, LinkedIn, 2023. <https://www.linkedin.com/company/i%CC%87%C5%9Finolsunapp/about/> Erişim Tarihi: 11.07.2023.
- Johnston, H. & Kazlauskas, C. L. (2018), Organizing On-Demand: Representation, Voice, and Collective Bargaining in the Gig Economy, *Conditions of Work and Employment Series*, 94, 1-47. International Labour Office-Geneva.

- Kariyer.net, (2023). <https://www.kariyer.net/website/BasinOdasi/BasinBultenDetay.aspx?bultenID=442> Erişim Tarihi: 03.08.2023.
- Keller, M. (2023), Getting the first gig: Exploring the affective relations of accessing place-based platform labour, *Digital Geography and Society*, 5, 1-09.
- Koutsimpogiorgos, N., Slageren, V. J., Herrmann, M. A. and Frenken, K. (2020), Conceptualizing the Gig Economy and Its Regulatory Problems, *Policy and Internet*, 12(4), 525-545.
- Manyika, J., Lund, S., Bughin, J., Robinson, K., Mischke, J. & Mahajan, D. (2016), Independent Work: Choice, Necessity, and The Gig Economy, McKinsey Global Institute (MGI), McKinsey & Company.
- Oyer, P. (2020), The gig economy, *IZA World of Labor*, 471, 1-11.
- Ozak, M., 2019. Birth of the Gig Economy in Turkey, <https://www.linkedin.com/pulse/birth-gig-economy-turkey-merve-ozak/> Erişim Tarihi: 18.05.2023.
- Roy, G. & Shrivastava, A. K. (2020), Future of Gig Economy: Opportunities and Challenges, *International Management Institute (IMI) Konnect*, 9(1), 14-25.
- Sannon, S., Sun, B. & Cosley, D. (2022), Privacy, Surveillance, and Power in the Gig Economy, In CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI '22), New Orleans, LA, USA. ACM, New York, NY, USA.
- Sargeant, M. (2017). E-Journal of International and Comparative LABOUR STUDIES, Sargeant, M. & M. Tiraboschi (Ed.), *The Gig Economy and the Future of Work* (s.1-12), ADAPT University Press.
- Şen, G. & Bütün. E. (2021), Covid-19 Salgınının Havacılık Sektörüne Etkisi: Gig Ekonomisi Alternatifi, *Journal of Aviation Research*, 3(1), 106-127.
- Tan, Z. M., Aggarwal, N., Cowls, J., Morley, J., Taddeo, M. & Floridi, L. (2021), The ethical debate about the gig economy: A review and critical analysis, *Technology in Society*, 65, 1-12.

- Taylor, K., Van Dijk, P., Newnam, S. & Sheppard, D. (2023), Physical and psychological hazards in the gig economy system: A systematic review, *Safety Science*, 166, 3-17.
- TechnoToday, 2023. En İyi 5 İş Bulma Uygulaması ve Sitesi, <https://techartoday.com.tr/is-bulma-uygulamasi-tavsiyeleri/> Erişim Tarihi: 13.07.2023.
- Thomas, D. K. (2018), Taxing the gig economy, *University of Pennsylvania Law Review*, 166 (6), 1415-1473.
- Umar, M., Xu, Y. & Mirza, S. S. (2021), The impact of Covid-19 on Gig economy, *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, 34(1), 2284-2296.
- Ünal, Ö. & Temiz, H. E. (2022), Gig ekonomisi bağlamında iş ilişkisinin değişen yüzü: Uber örneği, *Çalışma ve Toplum*, 1, 167-206.
- Vallas, S. & Schor, J. B. (2020), What Do Platforms Do? Understanding the Gig Economy, *Annual Review of Sociology*, 46, 273-294.
- Yıldız, S. K. (2021), Bilim İletişimi Toplumsal Etkileşim ve Dijital Dönüşüm, Öztunç, M. (Ed.), *Gig Ekonomisi ve Yeni Nesil Habercilik Pratiği Olarak Gig Gazeteciliğinin Yükselişi*, (s.115-136), Siyasal Kitabevi, Kızılay-Ankara.